Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

1 март 2012 година *

„Пускане на пазара на биоциди — Директива 98/8/ЕО — Член 2, параграф 1, буква а) — Понятие за биоциди — Продукт, предизвикващ флокулация на вредителите, без да ги унищожава, отблъсква или обезврежда“

По дело C-420/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Hamburg (Германия) с акт от 3 август 2010 г., постъпил в Съда на 23 август 2010 г., в рамките на производство по дело

Söll GmbH

срещу

Tetra GmbH,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н K. Lenaerts, председател на състав, г-н E. Juhász, г-н G. Arestis, г-н T. von Danwitz и г-н D. Šváby (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-н N. Jääskinen,

секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 юни 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Söll GmbH, от P. Süss и R. Schlötter, Rechtsanwälte,

— за Tetra GmbH, от K. Albers, Rechtsanwalt,

— за белгийското правителство, от г-н T. Materne и г-жа M. Jacobs, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от г-н G. Wilms и г-н E. Manhaeve, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 27 октомври 2011 г.,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно пускането на пазара на биоциди (ОВ L 123, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 24, стр. 67).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Söll GmbH и Tetra GmbH във връзка с пускането на пазара от последното на продукт против водорасли с марка „TetraPond AlgoRem“, чието активно вещество е алуминиев хлорид хидроксид.

Правна уредба

Право на Съюза

Директива 98/8

3 Съображение 4 от Директива 98/8 гласи:

„като имат предвид, че проучването на Комисията показа разлики в нормативните уредби в държавите членки; като имат предвид, че такива разлики могат да представляват бариери не само за търговията с биоциди, но и за търговията с продукти, третирани с тях, като по този начин влияят на функционирането на вътрешния пазар; като имат предвид, че поради това Комисията предложи разработването на рамка от правила, отнасящи се до пускането на пазара на биоциди за използване, вземайки като условие високото равнище на защита на хората, животните и околната среда; […]“.

4 Член 2, параграф 1, букви а) и г) от тази директива предвижда:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) Биоциди

Активни вещества и препарати, съдържащи едно или няколко активни вещества, под форма[,] под която се доставят на потребителя, предназначени за унищожаване, отблъскване, обезвреждане на вредители, предотвратяване действието им или всякаква борба с тях чрез химически или биологични средства.

Изчерпателен списък от 23 [вид]а продукти с описания на всеки [вид] е представен в приложение V;

[…]

г) Активно вещество

Вещество или микроорганизъм, включително вирус или гъба, имащо основно или специфично действие върху или срещу вредителите“.

5 Член 3, параграф 1 от посочената директива гласи следното:

„1. Държавите членки [предвиждат], че биоцид не може да се пуска на пазара и да се използва на територията им без разреше-ние, издадено в съответствие с настоящата директива“.

6 Приложение V към Директива 98/8, озаглавено „Биоцидни продуктови [вид]ове и тяхното описание, както е посочено в член 2, параграф 1, буква а) на настоящата директива“, предвижда:

„Тези продуктови [вид]ове [не в]ключват продукти, които [попадат в обхвата на] директивите, посочени в член 1, параграф 2 на […] [Д]иректива [98/8][,] за целите на тези директиви и техните последващи изменения.

Главна група 1: Дезинфектанти и общи биоциди

[…]

Продуктов [вид] 2: Дезинфектанти за обществена зона и за зони за обществено здраве и други биоциди

Продукти, използвани за дезинфекция на въздух, повърхности, материали, оборудване и мебели, които не се използват за директно хранене в частни, обществени и индустриални области, включително болници, както и продукти, използвани като алг[и]циди.

Областите на използване включват, между другото, плувни басейни, аквариуми, бани и други води; климатични системи; стени и подове в здравни и други институции; химически тоалетни, отпадни води, болнични отпадъци, почвени или други субстрати (в игрища)“.

7 Съгласно член 16, параграф 2 от Директива 98/8 Комисията е длъжна да създаде работна програма в две фази с цел систематична преценка на всички активни вещества в биоцидите, които вече са били пуснати на пазара към 14 май 2000 г. (наричани по-нататък „съществуващите активни вещества“).

8 Първата фаза на тази програма, уредена в Регламент (ЕО) № 1896/2000 на Комисията от 7 септември 2000 година относно първата фаза на програмата, посочена в член 16, параграф 2 от Директива 98/8 (ОВ L 228, стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 34, стр. 202), е предназначена да позволи идентифицирането на съществуващите активни вещества и определянето на тези, които следва да бъдат оценени за възможно включване в три приложения към Директива 98/8, а именно приложение I (озаглавено „Списък на активните вещества и изискванията спрямо тях, одобрени на равнище Общност за включване в биоциди“), приложение IA (озаглавено „Списък на активните вещества и изискванията спрямо тях, одобрени на равнище Общност за включване в нискорискови биоциди“) и приложение IБ (озаглавено „Списък на основните вещества и изискванията спрямо тях, одобрени на равнище Общност“). В това отношение в Регламент № 1896/2000 се уточняват правилата, съгласно които производителите, формулаторите, асоциациите и държавите членки уведомяват Комисията за интереса си от вписване на такива съществуващи активни вещества в някое от посочените приложения към Директива 98/8.

9 Втората фаза на посочената програма, уредена в Регламент (ЕО) № 2032/2003 на Комисията от 4 ноември 2003 година относно втората фаза на 10-годишната работна програма, посочена в член 16, параграф 2 от Директива 98/8 и за изменение на Регламент № 1896/2000 (ОВ L 307, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 51, стр. 39), впоследствие заменен с Регламент (ЕО) № 1451/2007 на Комисията от 4 декември 2007 година относно втората фаза на 10-годишната работна програма, посочена в член 16, параграф 2 от Директива

98/8 (ОВ L 325, стр. 3), е довела до включването в приложение I към Регламент № 2032/2003 на списъка на подлежащите на оценка съществуващи активни вещества и до постепенното им оценяване.

Регламент № 1896/2000

10 Съгласно параграф 1 от озаглавения „Идентификация на съществуващи активни вещества“ член 3 от Регламент № 1896/2000:

„Всеки производител на съществуващо активно вещество, пуснато на пазара за използване в биоциди, идентифицира това активно вещество[,] като подава в Комисията информацията, посочена в приложение I, която трябва да се получи най-късно осемнадесет месеца след влизането в сила на настоящия регламент. Това изискване не се прилага за съществуващи активни вещества, които вече не са на пазара било като такива, или в биоциди след 13 май 2000 г.

[…]“.

11 Съгласно параграф 1 от озаглавения „Нотифициране за съществуващи активни вещества“ член 4 от същия регламент:

„Производителите, формулаторите и асоциациите, които желаят съществуващото в един или повече видове продукти активно вещество да бъде включено в приложение I или приложение IA [към] [Д]иректива [98/8], съобщават за това активно вещество на Комисията[,] като ѝ подават посочената в приложение II към настоящия регламент информация, която да се получи най-късно осемнадесет месеца след влизането в сила на настоящия регламент.

[…]“.

Регламент № 1451/2007

12 Съгласно параграфи 1 и 2 от озаглавения „Съществуващи активни вещества“ член 3 от Регламент № 1451/2007:

„1. Приложение I съдържа списък на активните вещества, установени като налични на пазара преди 14 май 2000 г. като активни вещества в биоциди за цели, различни от посочените в член 2, параграф 2, букви в) и г) от Директива [98/8].

2. Приложение II съдържа изчерпателния списък на съществуващите активни вещества, които следва да бъдат разгледани в рамките на програмата за преглед“.

13 Съгласно параграф 1 от озаглавения „Невключване“ член 4 от този регламент:

„Без да се засягат разпоредбите на членове 5 и 6 от настоящия регламент и на параграф 2 от настоящия член, биоцидите, съдържащи активни вещества, които не са включени в списъка в приложение II към настоящия регламент или в приложение I или IA към Директива [98/8], повече няма да бъдат пускани на пазара.

В случай на активно вещество, включено в списъка в приложение II към настоящия регламент, първата алинея се [прилага] за това вещество и във връзка с всеки [вид] продукт, който не е посочен в гореспоменатото приложение“.

Национално право

14 Директива 98/8 е транспонирана в германското право със Закона за биоцидите (Biozidgesetz) от 20 юни 2002 г. (BGBl. 2002 I, стр. 2076) и е въведена със Закона за химичните продукти („Chemikaliengesetz“) от 2 юли 2008 г. (BGBl. 2008 I, стр. 1146), изменен със Закона от 11 август 2010 г. (BGBl. 2010 I, стр. 1163, наричан по-нататък „ChemG“).

15 Определението за биоциди, съдържащо се в член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8, е транспонирано в германското право с член 3b, параграф 1, точка 1 от ChemG.

16 Запитващата юрисдикция заключава, че трябва да се основе на тълкуването на член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8, за да тълкува член 3b, параграф 1, точка 1 от ChemG.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

17 Страните в главното производство са конкурентни предприятия в търговията с продукти против водорасли, използвани в езерца, по-специално в изкуствени езерца в градини, в естествени и предназначени за къпане басейни.

18 Tetra GmbH търгува в Германия с продукт против водорасли с марка „TetraPond AlgoRem“, съдържащ алуминиев хлорид хидроксид. При изливането във вода на този продукт — разтворим поликатионен алуминиев хидроксид — посредством хидролиза се образува мрежеста утайка от алуминиев хидроксид, който е неразтворим и поради това химически и биологично инертен, като тази мрежеста утайка позволява групирането на водораслите в суспензия, или тяхната флокулация, чрез механичен и химически процес, а именно „съутаяване“.

19 Според запитващата юрисдикция алуминиевият хлорид хидроксид е идентифициран като „съществуващо активно вещество“ по смисъла на член 3 от Регламент № 1896/2000 и е включен в приложение I към Регламент № 1451/2007. За сметка на това, тъй като не е нотифицирано съгласно член 4 от Регламент № 1896/2000, това активно вещество не е посочено в приложение II към Регламент № 1451/2007 и следователно вече не може да бъде пускано на пазара като биоцидно активно вещество в съответствие с член 4, параграф 1 от последния регламент.

20 В рамките на иск за обезщетение за вреди от нелоялна конкуренция, предявен пред Landgericht Hamburg, Söll GmbH поддържа, че в съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент № 1451/2007 разглежданият продукт не може да бъде пуснат на пазара.

21 От своя страна, Tetra GmbH твърди, че продуктът, който то пуска на пазара, не може да бъде квалифициран като биоцид по смисъла на Директива 98/8, тъй като макар изливането му във водите на езерце да предизвиква химически процес на хидролиза, то не оказва химическо въздействие върху водораслите, а само предизвиква флокулацията им, без да ги унищожава, отблъсква или обезврежда или да се бори с тях по всякакъв друг начин. Напротив, според това дружество водораслите продължават да съществуват в това състояние и да фотосинтезират нормално. Водораслите продължават да живеят в езерцето до механичното им отстраняване от водата.

22 С оглед на тези съображения и като клони към предложеното от ответника в главното производство тълкуване, Landgericht Hamburg решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) За да бъде квалифициран като „биоцид“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8, трябва ли разглежданият продукт да оказва пряко биологично или химическо въздействие върху вредителя с цел да го унищожи, отблъсне или обезвреди, да предотврати действието му или да се бори с него по всякакъв друг начин, или е достатъчно той да оказва само непряко въздействие върху вредителя?

2) Ако Съдът счете, че за квалифицирането като „биоцид“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8 е достатъчно продуктът да оказва само непряко биологично или химическо въздействие върху вредителя, на какви изисквания трябва да отговаря непрякото биологично или химическо въздействие на продукта върху вредителя, за да може продуктът да бъде квалифициран като „биоцид“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8, или всяко непряко въздействие, независимо от вида му, е достатъчно за доказване на биоцидния характер на даден продукт?“.

По преюдициалните въпроси

23 С тези два въпроса, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали понятието за биоциди в член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8 трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща продуктите, съдържащи активни вещества, които поради специфичния си начин на действие оказват само непряко биологично или химическо въздействие върху целевите вредители, и евентуално на какви изисквания трябва да отговаря това въздействие.

24 В самото начало следва да се отбележи, че съгласно член 2, параграф 1, буква а), първа алинея от Директива 98/8 определението за биоциди се състои от три кумулативни елемента. На първо място, в тази разпоредба се уточнява, че продуктите трябва да съдържат „активно вещество“ по смисъла на параграф 1, буква г) от посочения член. На следващо място, в нея се определят предназначенията на тези продукти, като се препраща по-конкретно към съдържащ се в приложение V към Директива 98/8 изчерпателен списък на различните видове биоциди. На последно място, в нея се посочва, че продуктите трябва да оказват или химическо, или биологично въздействие.

25 Що се отнася по-специално до втория елемент от определението, предмет на настоящото преюдициално запитване, член 2, параграф 1, буква а), първа алинея от Директива 98/8 предвижда, че тези продукти трябва да са „предназначени за унищожаване, отблъскване, обезвреждане на вредители, предотвратяване действието им или всякаква борба с тях“. В това отношение следва да се отбележи, както прави генералният адвокат в точка 31 от заключението си, че е налице известно несъответствие в текста на различните езици на тази разпоредба. Така от текста по-конкретно на немски, френски и нидерландски език може да се предположи, че биоцидите би следвало да оказват пряко въздействие върху целевите вредители. За сметка на това в текста по-конкретно на английски, испански и италиански език се използват термини с по-широко съдържание и се говори също за оказване на контролно въздействие от биоцидите върху тези вредители.

26 Съгласно постоянната съдебна практика в случай на несъответствия между текстовете на различни езици на разпоредба на Съюза тя трябва да се тълкува в зависимост по-специално от общата структура и целите на правната уредба, от която е част (вж. Решение от 16 юни 2011 г. по дело Laki, C-351/10, Сборник, стр. I-5495, точка 39 и цитираната съдебна практика).

27 В това отношение от съображение 4 от Директива 98/8 е видно, че при регламентиране на пускането на пазара на биоциди се поставя „като условие високото равнище на защита на хората, животните и околната среда“. Това равнище на защита обаче би могло да бъде сериозно застрашено, ако като биоциди трябва да се квалифицират само продуктите, съдържащи едно или няколко активни вещества и оказващи пряко биологично или химическо въздействие върху целевите вредители, като се изключат продуктите, които също съдържат едно или няколко активни вещества, но оказват само непряко биологично или химическо въздействие върху тези вредители. Всъщност самото наличие на активното вещество в продукт като разглеждания в главното производство представлява риск за околната среда, независимо дали това вещество оказва пряко или непряко въздействие върху целевите вредители.

28 Освен това от изброените в член 2, параграф 1, буква а), първа алинея от Директива 98/8 предназначения на биоцидите е видно, че законодателят на Съюза е имал намерение да обхване всички продукти, съдържащи активни вещества и оказващи химическо или биологично въздействие, стига те да имат инхибиторен ефект върху целевите вредители. Този ефект, макар да се ограничава до по-ефективен контрол върху вредителите или до улесняване на унищожаването им, е достатъчен, както е видно от направената в посочената разпоредба градация в описанието на предназначенията на тези продукти, от унищожаване на вредителите към предотвратяване на действието им, и в още по-голяма степен от обстоятелството, че в тази разпоредба на последно място се посочват продуктите за „всякаква борба“ с вредителите. Това тълкуване на понятието за биоциди следва и от понятието за активно вещество, определено в член 2, параграф 1, буква г) от Директива 98/8.

29 С оглед на данните по делото следва да се отбележи, от една страна, че при изливане във вода на продукт против водорасли като разглеждания в главното производство протича химически процес, а именно хидролиза. От друга страна, тази хидролиза предизвиква образуване на утайка, позволяваща впоследствие групиране на водораслите на повърхността на водата посредством механичен и химически процес, наречен флокулация, който позволява отстраняването им от водата. Ето защо, макар да е вярно, че чрез химическото си действие разглежданото в главното производство активно вещество не се бори пряко с водораслите, то все пак допринася за отстраняването им от водата.

30 С оглед на съществуващата тясна връзка между химическото въздействие и последиците от него, изразяващи се в осъществяване на по-ефективен контрол върху целевите вредители, следва да се приеме, че продукт като разглеждания в главното производство е предназначен да оказва химическо въздействие върху тези вредители.

31 Предвид изложеното по-горе на поставените въпроси следва да се отговори, че понятието за биоциди, съдържащо се в член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8, трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща дори продуктите, които оказват само непряко въздействие върху целевите вредители, стига да съдържат едно или няколко активни вещества с химическо или биологично въздействие, което е част от причинно-следствена верига, чиято цел е да предизвика инхибиторен ефект върху тези вредители.

По съдебните разноски

32 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Понятието за биоциди, съдържащо се в член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно пускането на пазара на биоциди трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща дори продуктите, които оказват само непряко въздействие върху целевите вредители, стига да съдържат едно или няколко активни вещества с химическо или биологично въздействие, което е част от причинно-следствена верига, чиято цел е да предизвика инхибиторен ефект върху тези вредители.

Подписи